

ליקוטים נפלאים פרשת כי תשא

אם הנתינה תהיה מתוך התלהבות של אש, תהווה כפרה. אחרת, זה באמת סתם מטבע.

"מחצית השקל" (ל, יג)

מחצית דווקא. ללמדנו שיהודי כשהוא לעצמו אינו אלא "מחצית", חצי דבר. ומי משלימו? - הקב"ה ויהודי שני. כשאדם עוזר לזולת נעשים שניהם דבר שלם, ועל ידי כך הוא זוכה לברכת ה' ביתר שאת ויתר עז. (הרבי מליובאוויטש)

"ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את

השבת" (לא, טז)

"ושמרו" - מפרש רבי חיים בן עטר: ויצפו, כמו "ואביו שמר את הדבר". שלא יהיה השבת עליהם לטורח, אלא ישמחו בו ויהיו תמיד ממותינים ומצפים בכליון עיניים, מתי יבוא.

"מוזה ומזה הם כתובים" (לב, טו)

חסיד אחד בא לרבו בשאלה: האם מותר לו לרמות בדבר קטן, כי זה יציל אותו ממצבו הקשה. ענה לו הרבי: משום כך היו הלוחות כתובים משני הצדדים, לרמוז לך, שאיך שלא תהפכם, יהיה כתוב "לא תגנוב".

"וישמע יהושע את קול העם ברעה" (לב, יז)

כד מיבין בחדוא קדם עיגלא (תרגום יונתן בן עוזיאל). תמה רבי זלמן סורוצקין: אם הריעו וחוללו בשמחה לפני העגל, יבבה זו מה טיבה ומקומה כאן? הוא מקשה והוא מתרץ: אומרים משמו של רבי ירוחם ליבוביץ' המשגיח הרוחני של ישיבת מיר: בן ישיבה אם גם יעזוב את הישיבה, יתרחק ממנה, ואפילו יקדיח תבשילו חלילה - טעם עבירה כבר ניטל הימנו, הוא לא ישבע נחת בשום פנים מתענוגי עולם הזה... כי מכיון שלמד תורה ועמד על חומר העבירות, כליותיו ייסרוהו ומצפנו לא יתן לו מנוח. אף כאן: כיון ששמעו ישראל דברי אלקים חיים במעמד הר סיני, וקבלו עליהם עול תורה ומצוות, לא היתה שמחתם שלמה כשהיו מרקדין לפני העגל, ולא היתה להם הנאה מן החטא, לפיכך שמחתם בעגל מהולה ביבבה...

"וישלח מידו את הלוחות" (לב, יט)

הכתיב של הפסוק הוא "מידו" לשון יחיד ואילו הקרי הוא "מידיו" לשון רבים, צריך להבין מה זה בא ללמדנו. ביאר הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל: בתחילה חשב משה להשליך את הלוח הראשון בלבד, שהרי כשנכשלו בעבודה זרה לא פגעו במצוות שבין אדם לחבירו רק בבין אדם למקום בלבד וזה שייך ללוח הראשון

"כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם" (ל, יב)

ביאר בה הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע וז"ל: הנה ידוע ש'תשא' לשון הגבהה. ויש לרמז, למשל, הטובע בים - כל זמן שראשו מבחוץ ואינו משוקע בתוך הים לא יזיק לו. כמו כן, הנה קשה מזונותיו של אדם כ'קריעת ים סוף' (פסחים קיח.), והדאגות וטרדת הפרנסה הם גלי הים (שהרי עצם ענין הפרנסה הוא 'ים'), והעיקר לשמור ולהגביה את ראשו - שהראש לא יהיה משוקע בתוך גלי הים. זהו 'כי תשא את ראש בני ישראל' העיקר להגביה הראש והמוח לפקודיהם, וממילא אף שהגוף עוסק בפרנסה גופא בתר רישא גריא, עכ"ל

וכן ביאר הרה"ק מקאצק זי"ע (שש"ק רפט) בקרא (תהלים קכח, ב) 'יגיע כפיך כי תאכל', כי בדווקא אמר יגיע כפיך ולא יגיע ראשך, לומר, שאף שפעמים ועל האדם להתעסק בפועל ידיו, לצורך פרנסתו או לשאר ענינים, מכל מקום יראה לעסוק ש'צדיק באמונתו יחיה', וממילא יבין וישכיל שלא ירוויח כלל אם יצרף את ראשו ליגיע כפיו, שהרי מה שנקצב לו בוא יבוא אליו בכל אופן.

אחד מחסידי הרה"ק רבי יחזקאל מקאז'מיר זי"ע נכנס אליו בשאלה - כי הוא נצרך לעזוב את שערי 'בית המדרש' לעסוק על המחיה ועל הכלכלה, ורב פחדו מהבלבול השורר בשווקים וברחובות.

אמר לו הרה"ק כתיב 'ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו', וברש"י, 'עשאן כמין מרזב סביב לראשו, שירא מפני חיות רעות'. והדבר תמוה, וכי איזו שמירה היא - לשים גדר אבנים רק סביב הראש, הלא 'פרוץ מרובה על העומד' - באשר כל גופו אינו שמור מן החיות והמזיקים, אלא, משל לציפור שנפלה לתוך ביצה והחלה לשקוע בה יותר ויותר - אם כנפיה עדיין לא טבעו, בידה לצאת מהבוץ על ידי כנפיה, ואם גם כנפיה טבעו בתוכי הבוץ, כל זמן שראשה מחוץ לבוץ עדיין תוכל לזעוק 'הצלה' ויבוא להושיעה, אבל כשגם הראש נשקע בבוץ, אוי לה... ולכן בצאת יעקב אבינו חרנה, לבית לבן הרמאי, נתיירא מפני חיות רעות, וחשש מאד, כי מי יודע מה מצפה לו שם, על כן עשה 'שמירה מעולה' סביב לראשו, כי כל זמן שהראש לא 'שקע', עדיין אפשר לו לאדם לזעוק לעזרה ולהצלה, אמר לו הרה"ק, כך גם אתה, בצאתך לעבודת הפרנסה, הזהר על 'ראשך' לבל ישקע בהבלי העולם הזה, ותשמור על ה'אמונה' שבמת, ובה תנצל מכל הבלבול והרע, ובכל עת ובכל זמן עדיין תהיה מקושר כראוי אל ה' הוא האלוקים. (באר הפרשה)

"זה יתנו... מחצית השקל" (ל, יג)

"כמין מטבע של אש הראה לו".

משה תמה כיצד מטבע פשוט יכול להוות כופר נפש. הראה לו שאין זו מטבע פשוטה אלא של אש - שרק

לע"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת כי תשא

אמר לו רבן גמליאל אתם רואים את מעשה ידכם והמה אינם רואים אתכם, אבל הקדוש ברוך הוא מביט ומתבונן במעשי ידיו אך ברואיו אינם רואים אותו שנאמר (שמות ל"ג כ') "כי לא יראני האדם וחי" ויחזקאל ששכינה נתגלתה לפניו הודה ואמר "ואראה אפול על פני" כלומר נפשי פרחו מגופי.

"וראית את אחרי ופני לא יראו" (לג, כג)

ופרשו, שאמר הקדוש ברוך הוא: אתה אינך רואה מה היה קדימה, לפני הגלגול הנוכחי, אלא רק את אחורי - כלומר, את הסוף - הגלגול הזה. והוסיף ה"בן איש חי" וביאר את הפסוק "דימינו אלקים חסדך בקרב היכלך" (תהלים, מח, י) נראה לנו "אלוקים" - מידת דין מתוחה על הצדיקים, אבל לעתיד לבוא, כשנהיה בקרב היכלו של הקדוש ברוך הוא, שם נראה כמה חסד גדול היה כדבר הזה, וזהו "חסדך בקרב היכלך".

האלשי"ך הקדוש הסביר שכאשר אנו רואים שלרשעים טוב בעולם הזה, זה מפני שהקדוש ברוך הוא משלם שכרם בעולם הזה כדי להאבידם מהעולם הבא בבחינת: "ומשלם לשנאיו אל פניו להאבידו" (דברים ז, י). אבל הצדיקים, הקדוש ברוך הוא נפרע מהם בעולם הזה כדי שיזכו להגיע לעולם הבא נקיים וזכים ושם יקבלו שכר נצחי.

מסופר על תלמידו של הרמב"ן שהיה גוסס, והרמב"ן נתן בידו מכתב וקמיע. במכתב נכתבו שאלות על הנהגת ה'. כעבור מספר חודשים מפטירתו, נגלה אל רבו ואמר לו: "הגעתי לעולם האמת, ובזכות הקמיע שנתת לי נפתחו בפני כל השערים, אך לגבי השאלות שביקשת שאברר על הנהגת הבורא - השאלות אינן שאלות! למעלה רואים "עולם ברור"! אין שאלות, הכל מובן. (אמונה שלמה)

"ומשה לא ידע כי קרן עור פניו" (לד, כט)

מקשה ה"חתי"ם סופר: "כיצד לא חשו משה ויהושע כי קרן עור פני משה? והרי קרן מאתו אור יקרות! ומשיב: הלוחות היו עשויים מסנפירין, וכשקרן עור פני משה הם היו מתנוצצים. אבל משה ויהושע סברו שפני משה קורנים מהלוחות, ולא ידעו כי הדבר הוא להפך, והלוחות קורנים ומאירים מפני משה.

רק לאחר שמשה רבנו הכניס את הלוחות לארון, אז הבינו וידעו שהאור הוא מפני משה, ולא מהלוחות, ולכן פחדו כולם לגשת למשה.

מדברי ה"חתי"ם סופר" לומדים אנו דבר נורא, כי כשם שהתורה מקרינה ומאירה על העוסק בה, כך גם תלמיד חכם היגע בתורה מאיר את הלוחות - התורה, ומוסיף לה אור וזוהר.

ומזה צריכים גם אנו ללמוד מוסר השכל, שעלינו להאיר את התורה, ליפותה, לצחצחה ולהנעימה על הבריות. כשהאדם מייקר ומייפה את התורה, נכנסת בלבו שמחה עצומה ממתיקות התורה והיא מעניקה לו מנוחה ושלוה בעת צרה ומנוחת הנפש מכל הדאגות.

(אמונה שלמה)

בלבד ולא לשני שהוא בין אדם לחבירו, ושוב נמלך שכן לא תתכן שלימות בין אדם לחבירו בלי שיהיה שלם גם בין אדם למקום, לכן תחילה חשב להשתמש ביד אחת בלבד, אבל שוב השתמש בשני ידיו, להשליך על ידם את שני הלוחות. (לתתך עליון)

"אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם אלהי זהב" (לב, לא)

פעם בראש השנה שחל בימים ה' ועש"ק, ראו שהרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זצ"ל מתאמץ וטרוד מחשבתו בענין מסוים. בשבת קודש, קפץ על השולחן, וקרא: איך ווייס שוין! (אני כבר יודע). והסביר דבריו, תמיד היה קשה לו, איך הניח הקב"ה לישראל לעשות את העגל? ועכשיו נתחוויר לו. עפ"י משל, למלך שהיה לו בן קטן חביב, ורצה למנותו למלך כממלא מקומו, אבל שרי המלוכה היו נגד מינויו בכל תוקף. ונמלך המלך, ומינה בנו למלך והוא עצמו נסע ממקום מלכותו. השרים מצאו מקום לגבות חובם, והתחילו לפתות את בן המלך הקטן, ונשמע להם. ושם את כתר המלך, בראשו של כלב, והכלב רץ בכתר על ראשו בחוצות העיר. לאחר זמן בא המלך, והרגיש שמעלימים ממנו דבר מה, ושאל שיספרו לו, מה קרה כאן בהיעדרו, וסיפרו לו איך שבנו שם את הכתר וכו' ואמר בכעס מעושה: צריך להושיב בית-דין לשפוט את בני, ממה נפשך אם הוא בן דעת - דינו חמור, ואם אין בו דעת אזי אינו ראוי להיות מלך. והסכימו השרים בחפץ לב, ובחרו מהם ב"ד, ונמצא חייב, והוציאו פסק דין חמור. וסיפרו למלך שנמצא חייב בדינו. אמר להם המלך טוב פסקתם, אבל פסק הדין יבוצע באלו שהסיתוהו לכך, ובכוונה נסעתי מכאן, כדי לראות איזה עלילות יעלילו על בני יקירי אלו הרוצים להיפטר ממנו.

והנמשל, אילולי היו בני ישראל עושים את העגל אחר פטירת מרע"ה, לא היה מי שיחזירם בתשובה ח"ו, אבל משה עלה למרום, והסיתו הערב רב את בני ישראל לעשות העגל, כדי שימצאו חייבים ח"ו, וכשחזר מרע"ה שילם למסיתים כגמולם על אשר הם הסיתו את בני ישראל לבגוד בכתרא דמהימנותא.

"כי לא יראני האדם וחי" (לג, כ)

אדם אחד שאל את רבן גמליאל היכן מקום משכנו של הקדוש ברוך הוא? אינני יודע, השיב לו. ליגלג אותו האיש באמרו, כלום זוהי חכמתכם ובינתכם שאתם מתפללים לפניו בכל יום ויום, ואינכם יודעים איה מקומו? השיב לו רבן גמליאל אתה שאלת אותי אודות דבר הרחוק ממני מהלך שלושת אלפים וחמש מאות שנה, אני אשאלך על דבר הנמצא בקרבך יומם ולילה. אמור לי היכן נמצאת נפשך, הודה לו אותו אדם, איני יודע אמר לו אתה אינך יודע מקום משכנו של דבר השוכן בתוכך, ואתה חפץ שאדע מקומו של דבר הרחוק ממני מהלך שלושת אלפים וחמש מאות שנה? הוסיף האיש לקנטרו ואמר לו "יפה אנו נוהגים בהשתחוותנו למעשה ידיו שבו אנו כולם להביט בכל שעה"

נוהגים בהשתחוותנו למעשה ידיו שבו אנו כולם להביט בכל שעה"

סיפורים נפלאים פרשת כי תשא

"מחצית שקל תרומה לה'" (ל, יג)

ידוע מאמר חז"ל "אין אדם מת וחצי תאוותו בידו" - אומר בעל "המקדש מרדכי" שזה באה התורה לרמז לנו, שיתנו מחצית השקל, כי בכסף אין שלימות, כי אדם שאוהב כסף כל כסף שיש לו זה חצי ממה שהוא רוצה.

להמחיש זאת מובא סיפור או משל, אדם שישב בגינת חמד, ולפתע התיישב לצידו אדם מוכר ומפורסם, היה זה גדול עשירי העולם.

מהתבוננות בו, הוא הפתיע ושאל, אתה מזהה אותי? כן בוודאי, אתה הרי העשיר הנודע. נו... תשלים את המשפט הוא אומר לי, לנוכח פליאתי הוא מחייך ואומר ההמשך הוא... "העשיר מספר אחד בעולם".

אמרתי לו אדוני היקר מאוד, טעיתוהנך חי בטעות גדולה, אתה בבעיה כלכלית גדולה יותר ממני, לך חסר יותר כסף ממני.

כעת היה תורו להתפלא, והוא פתח עיניים גדולות ואמר, יש לך מושג כמה כסף יש לי? יש לי 40 מיליארד דולר, איך אתה מדמין שחסר לי יותר כסף ממך???

ענית לי, לא טעיתי, אני יסביר לך, הרי אתה מפחד כל הזמן להפסיד את התואר מקום ראשון בעולם למקסימי שמתחרה בך, לכן אתה חותר בכל מחיר ושואף להכפיל את רכושך ל-80 מיליארד, ככה תהיה מוגן מלסכן את מעמדך, אם כן חסר לך 40 מיליארד דולר, באמת חסר לך הון עתק, אבל לי חסר מקסימום רבע מיליון דולר, אז למי חסר יותר כסף???

לפי זה יתכן לפרש "העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל", כי האוהב כסף שהוא עשיר כשנתן לצדקה הוא מרגיש שנתן שלם, ואילו העני שנתן מפת לחמו הרבה יותר אחוזים מרכושו לעומת העשיר, מרגיש שנתן פחות ממה שצריך, לכן מזהירה התורה, העשיר תזכור מה שתרמת זה רק חצי ולא מושלם, וגם העני תרגיש טוב ואל תמעיט בערך הנתינה שלך.

"מחצית השקל..." (ל, יג)

פעם אחת בשעת שיחת האדמו"ר ר' אהרן מקרלין זיע"א עם מקורביו, נתגלגל הדיבור על מעמדו של הצדיק, ועל התפקיד המרכזי שלו בין תלמידיו. אמר האדמו"ר לתלמידיו יש בתורה רמז מפורש שהצדיק הוא האישיות המרכזית, וכי אלה שסובבים אותו ומושפעים ממנו המה אנשים חיים ורבי פעלים, בעוד שאלה שמתרחקים ממנו נחשבים כמתים. בתיבה "מחצית" יש חמש אותיות, במרכז המילה האות "צ" (צדיק), האותיות המרוחקות מהמרכז הן "מת", והאותיות הסמוכות לה מכאן ומכאן הן האותיות "חי". (מהאוצר החסידי)

"ואת אהרון ואת בניו תמשה וקדשת אותם"

לכהן לי" (ל, ל)

שמואל הנביא משח את שאל למלך על ישראל. שאל נצטווה להרוג את אגג מלך עמלק ולהשמיד את כל

זרע עמלק, אך שאל רחם על הצאן ולא קים את צו ה' במלואו. בגלל חטא זה נלקחה המלוכה משאל. ועל כך היה שמואל מצטער.

הקדוש ברוך הוא פנה אל שמואל ואמר לו עד מתי תתאבל על שאל, לך אל ישי המתגורר בבית לחם, מלא קרנך שמן ואחד מבניו יהיה מלך.

קרן השמן היא קרן מיוחדת שבה משחו את מלכי בית דוד ובה שמו את שמן המשחה שהכין משה במדבר. משמן זה נמשכו גם כהנים גדולים וכן מלכי יהודה.

אמר שמואל: "אם אמליך מלך בחייו של שאל ירגני כדין מורד במלכות!" ענה לו ה': "קח עמך עגלת בקר בבואך לבית לחם" ותזבח שם שלמים, כדי שלא תודע סיבת בואך. לאחר מכן תקרא לישי ובניו שייקחו חלק בסעודת הזבח, שם אודיעך את מי עליך למשוח למלך.

לקח שמואל את קרן השמן ועשה כפי שהצטווה והלך לבית לחם. כאשר הגיע לבית לחם, קדמוהו זקני העיר וחשביה וברכוהו לשלום. אמר להם שמואל "לזבוח לה' באתי, התקדשו ובואו לסעודת הזבח".

הלך שמואל לבית ישי לאחר הקרבת הקרבן וראה שם את אליאב בנו בכורו של ישי. בן זה היה איש יפה תאר וגבה קומה, והדרו הדגר מלכות. אמר שמואל בלבו אליאב ראוי להיות מלך. באותה עת הצטיירה דמותו של המלך שאל לעיני שמואל, שאף הוא היה איש יפה מראה, גבוה משכמו ומעלה מכל העם.

אמר לו ה': "אל תביט אל יפי מראהו, כי לא בו בחרתי, כי האדם יראה לעיניים וה' יראה ללב". העביר ישי את בנו השני, אבינדב, לפני שמואל, לקח שמואל את קרן השמן כדי לצקת על ראש אבינדב והנה השמן לא נשפך! לפליאתם של הנוכחים נעלם פתאום השמן ונבלע כולו בקרן. רק כאשר יצא אבינדב, חזר לפתע השמן ומלא את הקרן. בראות שמואל את הנס הבין שגם בו לא בחר ה'. העביר ישי את בנו השלישי לפני שמואל ושוב נעלם השמן. הבין שמואל שגם בו לא בחר ה'.

שבעה בנים העביר ישי לפני שמואל בזה אחר זה, בכל פעם השמן נבלע בקרן ונעלם, ושמואל נאלץ לומר: "לא באלה בחר ה'". אחרי שעברו הבנים שאל שמואל את ישי "האם אלה הם כל בניך?" "לא" השיב ישי "נשאר עוד אחד הקטן, והוא רועה צאן בשדה. ישי לא החשיבו לעומת אחיו הגדולים ולכן לא קרא לו.

אמר שמואל לישי, שלא ישבו לאכול עד אשר יבוא! מיד נשלח שליח לקרוא לדוד מן השדה, כאשר הגיע דוד והוא אדמוני יפה עיניים, נחרד שמואל: אדמוני כעשו, זה יהא שופך דמים! אמר לו הקדוש ברוך הוא אמנם אדמוני הוא, אך אל תחשוש לכך, אמנם הוא עתיד לשפוך דם, אך את דמם של הרשעים אשר יהרוג במלחמה. ואף זאת הוא יעשה, רק על פי דעת סנהדרין. הנה האיש אשר בחרתי בו עומד לפניך, ואתה יושב? קום משחיהו כי זה הוא!

שמע שמואל את דברי ה', לקח את קרן השמן, והנה עלה השמן מעצמו וניצק על ראש דוד!

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת כי תשא

לא עבר זמן רב, ואותו בחור הולל עזב את בת המלך. השאיר אותה לבדה, וברח לעיר אחרת להתהולל שם כאוות נפשו. באה הנסיכה המסכנה אל אביה המלך ואמרה: "מה אעשה, אבא?"
אמר לה המלך: "שבי פה, בינתיים. נמתין מעט, ונראה איך ייפול הדבר."

המתינו מעט, והבחור לא התעשת ולא חזר מדרכו הרעה. המתינו עוד, והבחור איננו מתכנן לשוב. יום אחד קרא המלך לבתו, ואמר לה: "לכי נא לחפש אחריך, וראי אם רוצה הוא לשוב אליך". הלכה הנסיכה אל הבחור הסורר, אך הוא לא חפץ לשוב אל הארמון. ראה המלך כי כן, והגה רעיון: "קחי את המכתב הזה, ותני אותו למושל אשר שמתי על אותה עיר."

המושל קבל את מכתבו של המלך, ומיד עשה כצויו. הוא הביא פועלים, והם בנו בנין, בדיוק לפי הוראותיו המדויקות. שבועיים אחר כך, תפסו שוטרי המושל את הפרחח והכניסוהו לכלא. ישב הבחור בכלא, אבל וחפוי ראש. נשא עיניים אל החלון היחיד אשר בקיר כלאו, ולא האמין למראה עיניו - ארמונו של המלך נשקף מולו, במלוא פארו והדרו. אורות רבים בוקעים משם, ומגנינות שובות לב מתנגנות... והוא כלוא מאחורי סורגים, בין ארבעה קירות מעפשים, סביבו רק פושעים ובני בליעל.

התחילו הרהורי חרטה לכרסם בלבו. התשוקה לשוב אל הארמון גברה בו יותר ויותר. ולא ידע, שלא היה שם שום ארמון. זו היתה הוראתו של המלך - לבנות קירות, בדומה לחזית המפארת של ארמונו, מול הכלא, כדי שיראה הפוחז ויזכר בארמון ובכל הטובה אשר בו, ויזכור את החסר הגדול אשר גרם לעצמו במעלליו. כך אולי יתעשת וישוב מדרכו הרעה.

אומר הרב יעקב הכהן מג'רבה: הקב"ה נתן לנו בית מקדש, אך מרוב טובה וחסד - בעטנו, סטינו מדרך הישר. אנחנו חוטאים, למרבה הצער, ובכל עת שנתפסים בפשענו, הננו צועקים: "אנחנו הבנים של הקב"ה, תעזבו אותנו!" אנחנו נענשים, סובלים יסורים, יושבים בכלא פה, יושבים בכלא שם...
אמר הקב"ה: שמרו שבת וקיימו מצוותיה, ובשבת תרגישו קצת מעין עולם הבא - תראו את הארמון מול עיניכם. מראה הארמון יעזור לכם להתעשת ולשוב בתשובה, ואז תזכו לגאולה שלמה. זהו שנאמר: "אל עולם שכלו שבת תזכני - אל משכן שילה תשוב תעלני".

"א-ל רחום וחנון" (לד, ו)

סיפר הרה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א שבירושלים חי יהודי גדול בשם ר' לבק'ה גודלמן. מספר חודשים בטרם נפטר הגיעו הרופאים להחלטה שיש לכרות את רגלו. לאחר הניתוח, פנה אליו אחד הרופאים ואמר: "נראה לי שלא היה צורך לכרות את רגלך". אמר לו הרב גודלמן, בלא שמץ של טרוניה ומתוך אמונה תמימה כי לא ייתכן שלא היה צורך. כך נגזר עליו, ועל כן היה גם היה צורך.
(אמונה שלמה)

קראו טיפות השמן הזוהרות על מצחו, עטרו את ראשו כעטרה משובצת יהלומים ומרגליות, הקרן שבה והתמלאה כפי שהייתה לפני המשיחה.

ישב דוד בין שני גדולי הדור, ישי ושמואל רמז לעתיד לבוא שאין מחיצה של צדיקים שאין דוד ביניהם, ומאותו יום והלאה שרתה על דוד, רוח נבואה ורוח גבורה. וכן מאותו יום ואילך התעורר בו רוח הקודש ובהשראתו חיבר את מזמורי ספר תהילים.
(613 סיפורים על תרי"ג)

"קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה" (ל, לד)

כשהתאסף פעם מנין בחדרו של 'בעל ההפלאה', הבחין הגאון בין הנאספים באחד פוקר קל דעת, אשר דעת חכמים לא הייתה נוחה ממנו. רמז הגאון למקורביו כי יביאו אדם נוסף, כדי שיהיו עשרה ישראלים כשרים. כשהבחין בנעשה, פנה אותו אדם בתמיהה, והלא גם החלבנה נמנתה בין סממני הקטורת. אמנם כן, השיב הגאון, ומשום כך היו שם עוד עשרה סממנים.
(דברי זקנים)

"ושמרו בני ישראל את השבת" (לא, טז)

בזמירות שבת נאמר: "אל עולם שכלו שבת תזכני ואל משכן שילה תשוב תעלני". מה הקשר בין שבת למקדש?
הרב ולך, בספרו "אבותינו ספרו לנו", מביא את משלו של רבי יעקב הכהן מג'רבה, המתרץ שאלה זו:
למלך אחד היתה בת, והוא בקש למצוא לה חתן מוצלח, אך למרות חיפושיו הנמרצים לא מצא את הבחור המתאים.
יום אחד נודע לו, שבמדינה שכנה חי בחור שעוונה על כל דרישותיו, וראוי לבתו האהובה. הבעיה היתה, שאותו בחור טוב יושב שם... בכלא!

העובדה הבלתי נעימה לא הרתיעה את המלך. הוא פנה אל שליטי המדינה, וספר להם את סיפורו - "יש לי בת אהובה, ואני צריך עבורה את הבחור ההוא, ודווקא אותו...".
שליטי המדינה השכנה לא כל כך התרגשו, ולא רצו לשחרר את הבחור ולתתו למלך.

לא רצו?! אין בעיה! התארגן המלך, הביא חיילים, נכנסו חייליו למדינה השכנה ובצעו שם הפיכה. הוציאו את הבחור מהכלא והביאוהו לארמון המלך. הבחור היה חסר כל, ועל כן נתן לו המלך את כל צרכיו, מראשית ועד אחרית, בשפע רב ובמאור פנים. והשיא המלך את בתו לאותו בחור, בחתונה מפוארת רבת מזמנים.

הבחור ההוא, מרב שפע וכל טוב, בעט בטובה. הוא מרר את חי אשתו הנסיכה וגרם לכל משפחת המלוכה בושות וביזיונות בהתנהלותו הנלוזה. הוא היה משתכר ומתהולל, ונתפס שוב ושוב במעשים מכוערים ובלתי הגונים.

בכל פעם שנתפס על ידי שוטרי המדינה בקלקלתו, ובקשו לקחתו למאסר, היה צועק: "אני חתנו של המלך!" והיו משחררים אותו ושולחים אותו לחופשי. ההשפלה והביזיונות שנגרמו למלך היו כבר בלתי נסבלים.

כי תשא - פורים הוספה

חדרה לתוך עצמותיהם ללא רחמים. עם הזמן נהיו ההרים תלולים מאוד, והם ירדו מהגמלים ועברו לרכוב על חמורים. השבילים היו כה צרים עד שפסיעה אחת לא במקום, והחמור יחד עם רוכבו היו מזדרדרים לתהום הפעורה תחתיהם. התנהגות מורה הדרך היתה מוזרה. מצד אחד, הוא חלק איתם את מי השתייה בשווה, פרס להם מלחמו ואף לימד אותם כללי הישרדות בסיסיים. מאידך, האיזמים התכופים שיצאו מפיו הפחידו אותם מאוד, ולא נותרה להם בררה אלא להמשיך ולשתוק.

סאת הייסורים לא פסקה. נהר קפוא חצה את נתיב הבריחה וחסם את דרכם. הם נכנסו לתוכו על החמורים שסירבו בעקשנות לנוע בתוך המים הקרים. תוך כדי צליחת הנהר, נשמטו נעליהם וצנחו לתוך המים המזוהמים. כשעלו על הגדה השנייה, התקשו החמורים המבוהלים ללכת. "כולם לרדת!", פקד הנווט. הם נאלצו לצעוד על האדמה יחפים. לרוע המזל היא היתה משופעת בשיחי קקטוס דוקרניים, ובאבנים משוננות. רגליהם זבו דם והם עשו מאמץ עליון כדי לא לפרוץ בכבי. את הילדה הקטנה בת השלוש נשאו האם ובניה הגדולים לחילופין על הידיים, כדי שלא תמועד, חלילה.

הם צעדו עכשיו במעלה הר תלול במיוחד. בראשו נמתח גשר חבלים אל רכס ההר ממול כשלמטה משתרע ואדי עמוק. החבלים היו בלויים והם נראו כמחזיקים בקושי רב את המשקל העצמי שלהם. כאשר התבוננה האם למטה היא קפאה על עמדה באימה. "עד כאן!" צעקה בקול לא לה, "די! איני מסוגלת עוד להמשיך! נגמרו לי הכוחות!"

אף תגובה לא נשמעה. רק קול מתכתי נוקשה הפר את חלל האוויר. מורה הדרך שלף את האקדח שנשא ברשותו, דרך אוזנו וכיוון את קנהו לעברה: "אני לא יודע רק לאיים, אני יודע גם לקיים", כך אמר בשקט, "אם את לא ממשיכה הלאה אני הורג אותך עכשיו, פה במקום הזה!"

בדממת מוות הושיטה האם את ידה הרועדת לביתה הקטנה, מכריחה את עצמה לאחוז בחבלים בכוחות לא לה. בתוך ליבה היא רתחה מזעם על המדריך האיראני שהאיץ בהם ללא רחמים. שבועיים וחצי של מסע מתמשך חלפו. קבוצת הפליטים היהודים עברה את הגבול הטורקי. הם נשמו לרווחה ופנו להיפרד ממורה הדרך. ואז, מול עיניהם המשתאות - התרחש מחזה מדהים! אותו אחד שהיה לאורך כל הדרך אדם קשוח - כרע עתה ברכ לפניהם. הוא חיבק בחום את כל אחד מן הילדים, העתיר על כל לחי נשיקות חמות לרוב, ובירך את האלמנה ברגש רב: "עכשיו, לפני שאני הולך", אמר בקול חנוק, "הרשו לי לגלות לכם סוד אותו הסתרתי מכם עד לרגע זה. אתם עצם מעצמי ובשר מבשרי. יהודי הנני בדיוק כמכם. נאלצתי להתנהג אתכם בצורה אכזרית ואפילו לאיים על חייכם בנשק. ועל כך אני מצטער מאוד. עם זאת, אילו הייתי מגלה את זהותי כבר בתחילה והייתי חביב אתכם - לא הייתם מסוגלים לסיים את המסע המפרך הזה." דמעות הציפו את עיניו עד כשאמר: "אני גאה בכל אחד מכם, כולם גיבורים אמתיים", ואז הסתובב האיש ופנה לחזור לכיוון איראן...

"וראית את אחורי לפני לא יראו" (לג, כג)

השנה היא תשל"ט בה תופס האייתולה חומייני את מושכות ההנהגה הקיצונית באיראן. משפחה יהודית נסה על נפשה מפני סוכני המשטר. מורה דרך מסתורי מוביל אותם בדרך תחתית אל החופש. 'מיהו האיש?' - רודפת אותם התעלומה...

חריקת בלמים נשמעה ברחוב הראשי. טנדר אזרחי נעצר מול פתח חנות לממכר שטיחי יוקרה. קבוצת בריונים חמושים זינקו מרכב ישר לתוך החנות. הם השתייכו ל"כוח ההתנגדות הנייד". הבסיג', מיליציה צבאית למחצה שכפופה למשמרות המהפכה האיראניים. "אתה בוגד!" הטיח אחד מהם בבעל העסק ואז ירה בו למוות...

היו אלה ימי המהפכה האסלאמית באיראן של סוף שנות השבעים. השאה הפרסי הפרו-מערבי הודח מכיסאו וברח מן המדינה. את צמרת השלטון תפסה קבוצת אנשי דת קיצוניים בראשות המנהיג העליון, האייתולה חומייני. מסע דיכוי אכזרי הופעל כנגד אויבי המשטר הקודם וסמליו. אחד מקורבנותיו היה סוחר יהודי מצליח שנחשד כסוכן של השאה.

האלמנה ששמעה על הטרגדיה הבינה מהר מאוד כי האדמה תחת רגליה רועדת. סוכני משטר האייתולות בדרך אליה, וכי מחובתה לעזוב את איראן במהירות. כל נסיעה מוחץ לגבולות המדינה חייבה אישור רשמי מצד השלטונות, מה שהיה חורץ את גורלה מיידית. היא לא יכלה למכור את הנכסים הרבים כדי לא לעורר חשד. גם לספר על תוכניותיה היה דבר מסוכן מאוד. בניסיונותיה הנואשים לשמור על פתיל חייה יצרה האלמנה הבודדה קשר עם מבריה גבולות שהיה ידוע בעזרתו ליהודים שרצו להימלט מאיראן לתורכיה דרך ההרים. "שלא תעזי לארוז אפילו מזוודה אחת", הורה לה, "השכנים עלולים לשים לב ולהעיק את המשטרה".

בתיק צד היא העמיסה תכשיטים ויהלומים. אספה את ילדיה ואמרה להם: "אנחנו יוצאים לעשות קניות". כך עזבה האישה את ביתה מתוך ידיעה שלעולם לא תשוב אליו.

הלילה ירד על עיר הבירה האיראנית, טהרן. באחד מפרבריה נפגשו הנמלטים עם מורה הדרך. האלמנה העבירה לו את רוב כספה. מרגע זה התחיל סיוט נוראי עבור האלמנה וארבעת ילדיה. הם, שהתרגלו לרמת חיים גבוהה במיוחד שכללה נופשים יוקרתיים בחו"ל, רכבי שרד וצוות משרתים שעמד מוכן לכל קריאה מצידם - עמדו להתמוטט בגלל המסע. הוא כלל מסע רכיבה על גבי גמלים שארך בימים הראשונים שמונה עשרה שעות רצופות. אותם ימים טרופים השאירו את חותמם הרע על האם. נזק בלתי הפיך נגרם לה בגב. "עוד מילה אחת של תלונה ואני תוקע כדור בראש שלך", צרח הנווט כאשר העז אחד מהם להתלונן על תת-התנאים להם נחשפו במהלך הבריחה.

באחת הפעמים ארבו להם שודדי דרכים מזוינים. אלה נהגו להתנפל על היהודים שניסו לברוח מאיראן ולבוזז את רכושם. שארית כספה של האם שכלל מעט יהלומים נלקח אף הוא ממנה. כך נותרה האלמנה בידיים ריקות.

ביום סבלו הבורחים מקרני השמש היוקדת, בלילה הצינה

פנחס בן ר' בנימין

גודל קדושת הזמן של קריאת המגילה

סיפר הגה"צ רבי אהרון טויסיג שליט"א סיפור נורא, בו רואים את גודל מעלת הזמן של קריאת המגילה:

הרה"ק בעל החקל יצחק מספינקא זי"ע היה מספר בכל שנה אחר שגמר עריכת הסדר בליל ב' של פסח, שאביו הרה"ק בעל האמרי יוסף זי"ע היה רגיל לספר אחר שגמר העריכת הסדר בליל ב', מעשה שהיה עם אברך אחד שערך את הסדר בליל השני ואמר שיר השירים והארץ בסיפורי יציאת מצרים, ועדיין לא חטפתו שינה ולא רצה ללכת לישון, התיישב בדעתו שהיות שביום ב' דפסח הוא זמן של "סעודת אסתר" (אז ישבה אסתר) ואחשוורוש למשתה היין, ואז התחננה לפניו שיבטל את הגזירה) לכן יקרא עכשיו את המגילה.

והנה כשסיים לקרות את המגילה, ראה שבאה אליו "רוח" וביקשה "תיקון" לנפשה.

שאל אותה האברך, איזו שייכות יש לך אלי ומה רצונך ממני? התחילה הנפש לספר כי ישנן נשמות שהרבו לחטוא כ"כ בזה העולם, שאף אחרי שקיבלו את העונש שלהם בשמים, בכל זאת, אין ביכולתם להיכנס לגן עדן עד שתהיה להם זכות מיוחדת, אבל בכל שנה בשעת קריאת המגילה פותחין שערי גן עדן, ואז יכול כל אחד להיכנס. וחודשים רבים לפני זמן הקריאה עומדות אלפים ורבות נשמות בשער ומחכות לפתיחתו, ואולם מכיון שקריאת המגילה אינה אלא שעה שעתיים או שלוש, על כן מי שמספיק להיכנס קנה עולמו, ומי שנשאר בחוץ נאלץ לחכות עד שעת הקריאה של השנה הבאה.

והנה, זה כמה שנים הנני עומד על שערי גן עדן ובגלל הדוחק הרב לא הצלחתי להיכנס, ובשנה האחרונה סגרו את השער בדיוק כשהגיע תורי להיכנס, והתיישבתי בדעתי שלא אזוז ממקומי עד שיקראו את המגילה בשנה הבאה.

ויהי לפתע בעמדי שם ומחכה שיגיע הזמן להיכנס, שמעתי שקוראים את המגילה בליל פסח, מיד התחלתי לדפוק על שערי גן עדן שיניחוני להיכנס שהרי קוראים את המגילה, יצא אלי שומר הפתח ואמר: הן אמת שקוראים כעת את המגילה אבל אין זה זמן קריאתה!

השבתי לו, מאי נפקא מינה אם זמן קריאה הוא עכשיו או לא, הרי מכיון שקוראים את המגילה מחוייב אתה להכניסני. עוד אנו מתווכחים, יצא הקול מבית דין של מעלה לאמר: האמת היא כדברי השומר שקריאת המגילה אינה מועלת אלא בזמנה, אבל אם יפסוק האברך שקורא כעת את המגילה, שהנך יכולה להיכנס, אזי יפתחו לך השער ותכנסי! ועכשיו אני מתחננת אליך אנא! הצילני מרדת שחת!... ומיד פסק האברך לתת לה להיכנס, ותיקן את נשמתה כדי שתוכל לנוח בשלום ובשלווה בגן עדן. עוד כאן סיפור המעשה!...

כשהיו "זקני החסידים" מספרים את הסיפור הנ"ל, היו רגילים לומר: כי רבינו בעל האמרי יוסף זי"ע היה דייקן גדול בסיפורי עובדות, ולא היה מדרכו לספר שום סיפור מבלי שיזכיר את שם בעל המעשה, או שיגיד בשם

תלמידי הבעש"ט. ובסיפור זה, שסתם ולא פירש מי היה "האברך" הזה כנראה שכוונתו היה על עצמו, אך מפאת ענוותנותו לא הזכיר מי היה אותו אברך!...

סיפר רבי יעקב מרדכי גרינוולד כך: היום ידוע ומפורסם עניין צפונות התורה. והנה, אני זכיתי לשמש את רבי מיכאל דוד וייסמנדל זצ"ל שהיה "אבי הקודים". לא היה לו מחשב, הכל היה במוחו, מוח של עליו גדול.

הייתי אצלו פעם סמוך לפורים, והוא שאל אותי: כבר ספרת כמה אותיות יש במגילה? אמרתי לו: אינני יודע. והוא אמר: אני יודע, יש 12196 אותיות! ושאלתי: ומה אפשר לעשות עם המספר הזה?

"תביא לי חומש" אמר, הבאתי. "תמנה מהאות א' הראשונה בתורה כמניין האותיות שבמגילה [12196] - תגיע לאות ס'. מאות זו תמנה שוב כמניין אותיות המגילה - תגיע לאות ת'. ומשם תשוב ותמנה כמניין אותיות המגילה ותגיע לאות ר', שזהו השם אסתר. זהו דבר פשוט נפלא! אמרתי לו בבת צחוק: ומה יעשה מרדכי, הרי תהיה לו עגמת נפש?...

השיב הרב: אינני יודע, אבל תבוא בשנה הבאה. שנה לאחר מכן, חזרתי ושאלתי: מה עם מרדכי? אמר לי: מצאתי רמז גם למרדכי, הרי אמרו חז"ל: מרדכי מן התורה מניין? דכתיב "ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור" ומתרגמים "מרא דכיא", דהיינו אותיות מרדכי. ועכשיו תמנה מהאות מ' של "מר דרור" כמנין אותיות המגילה - תגיע לאות ר'. תמנה שוב - תגיע לאות ד'. תמנה שוב - תגיע לאות כ', ושוב תמנה ותגיע לאות י', שזהו השם מרדכי! פלאי פלאים!!!

ממשך הרב גרינוולד: לפני שנים רבות התארח בביתנו אשה מאד חכמה ומכובדת. שהתה בסמינר ליהדות, שם התווכחה עם כל הרבנים, והיה להם קשה איתה... שלחו אותה להתארח אצלנו.. לאחר הסעודה, היא בקשה קצת לדבר. שאלה את כל השאלות שהיו לה, ואמרה שאינה מאמינה בתורה מן השמים, ושזה דבר שאי אפשר להשיג.

לפתע עלו במוחי הדברים הנפלאים ששמעתי מהרב וייסמנדל. סיפרתי לה את ענין הפורים, ואת רמזי "מרדכי ואסתר" בתורה. היא הקשיבה לדברים, ואחר כך קמה מהשולחן והלכה לחדרה. בבוקר ראינו אותה טרוטת עיניים ועיפה. היא אמרה שישבה על המחשב, ועבדה על העניין, זה היה תחום עבודתה. לקח לה כמה שעות עד שעלה בידה לברר מהם אחוזי הסיכוי שדבר שכזה יקרה. ולאיו מסקנה הגיעה? -- זה בלתי אפשרי מבחינה הסתברותית - סטטיסטית!!!

שנים רבות אחרי כן, הייתי בחתונה. כשירדתי מהחופה, שמעתי אשה קוראת בשמי. אמרתי: סליחה, אינני מכירך. אמרה לי: אני אסתר ומרדכי... אתה רואה ברוך ה' אני הולכת בכיסוי ראש, יש לי בעל שלומד בכלל, ויש לנו ילדים שהולכים (והערב נא)

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

פורים תשע"ח

בפורים בא השטן לקטרג על שהם שמחים ואז מראים לו את ה"מלפנינו" = שיביט על תענית יום האתמול.

פורים - כיפורים, כלומר פורים גדול יותר מיום כיפור,

שהרי קטן נתלה בגדול.

בפורים נאמר "כל הפושט יד, נותנים לו!". וזו דרגה גבוהה יותר מיום הכיפורים שבו משוועים ומעתירים ולא תמיד נענים. לכן, אומר החידושי הרי"ם, ציוו חכמים להשתכר ויסיחו דעתם מן ההזדמנות פז להיענות בכל ענין, פן ישאלו שלא כהוגן ויבקשו יותר מדי.

לאחר קריאת המגילה נכנסו בחורים לשלוח מנות בביתו של

הגר"א גנחובסקי זצ"ל, הוא רצה לשמחם והניח לפניהם חידה פשוטנית: יש לפניכם שני בעלי קריאה, היודעים היטב לקרוא את המגילה בדקדוקיה, את אחד מהם צריך לשלוח לקרוא בירושלים ואת השני בבני ברק, אחד מהם בעל קורא איטי והשני מהיר קצת. נשאלת השאלה את מי מהם יש לשלוח לקרוא בירושלים ואת מי בבני ברק, את האיטי או את המהיר?... הם לא ידעו להשיב, והוא השיב, כדרכו: לכאורה את האיטי לשלוח לירושלים ואת המהיר בבני ברק, כי בבני ברק בליל פורים שהקהל עדיין בתענית עדיף המהיר על פני האיטי... לא להכביד על התענית.

"זכור את עשה לך עמלק... לא תשכח"

הציווי של מחיית עמלק פותח ב"זכור" ומסיים ב"לא-תשכח". באף מצווה בתורה לא מופיע הביטוי: "לא תשכח". מדוע דווקא במצווה זו הדגישה התורה מעבר לזכירה גם את האי שחכה? בנוסף מדוע מבקשת התורה למחות את זכר עמלק ולא למחות את עמלק בעצמו?! התשובה לזה: עמלק הוא סמל לצינון ההתלהבות בקיום המצוות. רש"י מתאר על פי המדרש: שקרר את האמבטיה בזמן שכל האומות פחדו להתעסק עימנו - כאמבטיה רותחת, הוא בא ונכנס למרות שנכווה - הוא קירר את האמבטיה... את הקרירות הזו השוכנת בכל אחד מאיתנו המהווה "זכר" מהעמלק ההוא... מבקשת התורה לשרש ולעקור מחיינו...

מסופר על רבי דוד מלעלוב, שהלך בלוויית תלמידיו ועברו על גשר מעל הנהר הקפוא. והנה הבחינו בנער אחד שמצייר על הנהר דמות של שרץ המסמל עבודה זרה. עמד הרבי והביט בפליאה בעלם הרך. אחד מהתלמידים אזר אומץ ושאל: "מה מפליא את הרב בשרץ של עבודה זרה?!" ענה הרב: "מוסר גדול אני לומד, הבט! כשהמים זורמים בנהר אפילו הצייר הטוב ביותר לא יצליח לצייר עליהם מאומה... אך נכנסה הקרירות והקפואה את המים אפילו נער חסר ניסיון בציור - יכול לצייר עליהם עבודה זרה... ראה מה כוח ההרס של הקרירות..." זהו זכר עמלק שיש לשרש מתוכנו...

אומר רבי חיים קניבסקי שליט"א: הואיל ועשרת בני המן נהרגו ונתלו כאחד, היה צריך לכתבם כאחד, ואולם כיוון שדבר זה בלתי אפשרי, על כן נכתבו שמותיהם בזה אחר זה. ברם, אף לאחר שנכתבו בזה אחר זה, אם נקרא את שמותיהם בזה אחר זה, כל שם בנפרד, נמצא שאנו עושים שלא כפשט הפסוק ופוגמים בכוננתו, שהרי הם לא נתלו בזה אחר זה אלא בבת אחת. על כן נתקן לומר את שמותיהם בנשימה אחת כדי לקיים כוננת הכתוב שיצאה נשמתם בבת אחת. (קריינא דאיגרתא)

בעת מלחמת העולם הראשונה, נמלט המהרי"ד מבלז מעירו

שבגליציה אל הרי הקרפטים. בהגיע הפורים אמר: "מה טעם נוהגים לרקע ברגלים כשמזכירים את עמלק והמן? מפני שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו, וברקיעת הרגלים אנו מראים להם שיש לישראל עצה טובה להנצל מהם, כי כל זמן שיש לנו רגלים לרוץ ולברח איננו פוחדים מהם."

ביום הפורים, נכנס אדם אחד אל הרב מבריסק, ובעודו מסב

אל השלחן נשפך מעט יין מכוסו על המפה הפרושה. במוצאי הפורים, נכנס אותו אדם שלבו היה נוקפו, ובקש את מחילתו של הרב על שהכתים בשוגג את המפה בביתו. לא השיב לו הרב על-אתר כדרכן של בריות, בנוסח של 'בוודאי שאני מוחל לך, הרי דבר של מה בכך הוא', אלא הרבה קמעה, ורק לאחר שקבע בלבו אמר בפה מלא כי הוא מוחל לו על הנזק.

רבי מאיר שפירא מלובלין, נכנס פעם אל עשיר מופלג

שהתרחק מדרך התורה, ובקש ממנו להרים את נדבת ידו למען ישיבת חכמי לובלין הנודעת. התחמק הלה מבקשתו של הרב, ואמר: "אני אינני זקוק כלל לשיבות, וגם בני, ועל אחת כמה וכמה נכדי, לא ילמדו בישיבת לובלין, ומה לי, אפוא, לתרום לשיבה זו?"

אמר לו רבי מאיר: "וכי שונא גדול אתה יותר מהמן הרשע? התפלא העשיר והרב הסביר ואת דבריו: "חז"ל אמרו, שמבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק. הרי לנו אפילו מהמן האגגי צורך היהודים, יצאו נכדים שהתגיירו ולמדו תורה בישיבה. ואם אתה בטוח בכך שממך לא יצאו נכדם כאלו, הרי גרוע אתה יותר מהמן..."

את הפסוק "והסר שטן מלפנינו ומאחרינו", היה רבי לוי יצחק

מברדיצ'וב מפרש על פורים ויום הכיפורים:

בפורים קודם מתענים ואח"כ משתה ושמחה וביום הכיפורים להיפך: בערב יום הכיפורים מצוה להרבות באכילה ושתיה ואח"כ מתענים.

בערב יוה"כ השטן מקטרג על ישראל שעסוקים במשתה ואכילה ואז מראים לו "מאחרינו" = תביט על יום המחרת שיהודים יתענו ויתקדשו מערב עד ערב.